

Влада Републике Српске

КАЛЕНДАР ОБИЉЕЖАВАЊА ЗНАЧАЈНИХ ИСТОРИЈСКИХ ДОГАЂАЈА У 2009. ГОДИНИ

1. ПРВИ СРПСКИ УСТАНАК-ДАН БОРАЦА ОДБРАМБЕНО-ОТАЏБИНСКОГ РАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ - 15. ФЕБРУАР
2. СТРАДАЊЕ СРБА У СИЈЕКОВЦУ - 26. МАРТ
3. ДАН ПРОБОЈА ЛОГОРАША ИЗ КОНЦЕНТРАЦИОНОГ ЛОГОРА ЈАСЕНОВАЦ - 22. АПРИЛ
4. СТРАДАЊЕ ПРИПАДНИКА ЈНА У САРАЈЕВУ - ДОБРОВОЉАЧКА УЛИЦА - 3. МАЈ
5. СТРАДАЊЕ ПРИПАДНИКА ЈНА У ТУЗЛИ - ТУЗЛАНСКА КОЛОНА - 15. МАЈ
6. БИТКА НА СУТЈЕСЦИ - 13. ЈУН
7. ОДБРАНА САРАЈЕВСКО-РОМАНИЈСКЕ РЕГИЈЕ - 16. ЈУН
8. ВИДОВДАН - ПРОБОЈ КОРИДОРА - 28. ЈУН
9. БИТКА НА КОЗАРИ - 3. ЈУЛ
10. УСТАНАК У ХЕРЦЕГОВИНИ - "НЕВЕСИЊСКА ПУШКА" - 9. ЈУЛ
11. СТРАДАЊЕ СРБА У ПОДРИЊУ - 12. ЈУЛ
12. ПРОГОН СРБА ИЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КРАЈИНЕ - 4. АВГУСТ
13. ДАН НЕСТАЛИХ И ПОГИНУЛИХ У ОДБРАМБЕНО-ОТАЏБИНСКОМ РАТУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ - 15. СЕПТЕМБАР
14. ОБИЉЕЖАВАЊЕ ПРОБОЈА СОЛУНСКОГ ФРОНТА - 15. СЕПТЕМБАР
15. ОДБРАНА ЗАПАДНОКРАЈИШКИХ ОПШТИНА ОД ХРВАТСКЕ АГРЕСИЈЕ - 18. СЕПТЕМБАР
16. СТРАДАЊЕ СРБА У ЗАПАДНОЈ КРАЈИНИ - 10. ОКТОБАР
17. ДАН УЛАСКА СРПСКЕ ВОЈСКЕ У БАЊАЛУКУ - 21. НОВЕМБАР
18. ИНТЕРНАЦИЈА СРБА У ДОБОЈСКИ ЛОГОР 1915. ГОДИНЕ - 27. ДЕЦЕМБАР

28. јун, ВИДОВДАН-ПРОБОЈ КОРИДОРА

Видовдан је у свијести српског народа симбол слободе, отпора туђину, његовање патриотизма, националног бића, витештва и херојства. У вијековној борби за слободу Видовдан, односно Косовска битка, 28. јуна 1389. године помиње се кроз историју, у многим државним прогласима, декларацијама и порукама. Бриљантна пobjеда здружених јединица ВРС и СВК 28. јуна 1992. године над снагама муслиманско-хрватске коалиције у операцији "Коридор" окончао је 42 дана дугу копнено-ваздушну блокаду најзападнијих српских земаља. Коридор је био спас за српски народ на огромном простору Републике Српске, Западне и Високе Крајине, Западне Славоније, Баније, Лике, Кордуна и Книнске крајине. На том простору, одсјеченом муслиманско-хрватском агресијом, тада је живјело око два милиона Срба.

Централно обиљежавање је организовано 21. јуна 2009. године на Дугој Њиви, општина Модрича полагањем цвијећа и служењем Свете архијерејске литургије у цркви Св. Цара Лазара

3. јул, БИТКА НА КОЗАРИ

У прољеће 1942. године партизани су ослободили територију од ријеке Саве на југу до планина Козаре и Грмеча. Њемачке и усташке власти су организовале офанзиву да униште покрет. Након интензивне битке у ноћи 3. јула 1942. године дијелови партизанских јединица су пробили обруч, али је главна снага остала опкољена са великим збјеговима народа. Сљедеће ноћи неколико стотина бораца пробило је обруч и успјело да се извуче са рањеницима и избјеглим становништвом према планини Грмеч. Велики број је оних који се нису успјели провући кроз обруч и пали су у руке усташама и Нијемцима. Заробљено становништво је стријељано, протјерано или депортовано у привремене и радне логоре. По усташким и њемачким документима у офанзиви на Козари у логоре је отјерано 68.600 људи, од којих је 23.858 дјеце.

Обиљежавање овог догађаја реализовано је 4. јула 2009. године на Мраковици, полагањем цвијећа и великим народним збором

9. јули, УСТАНАК У ХЕРЦЕГОВИНИ "НЕВЕСИЊСКА ПУШКА"

"Невесинјска пушка" је устанак подигнут на територији општине Невесиње 9. јула 1875. године против отоманске власти и убрзо се проширио на цијелу Босну и Херцеговину. Устанике су подржале оружјем и добровољцима српске кнежевине Црна Гора и Србија, што је довело до почињања српско-турског рата и настанка тзв. велике источне кризе.

Посљедица овог устанка и ратова који су вођени против отоманске империје био је Берлински конгрес 1878. године, на којем су Црна Гора и Србија добиле независност и територијална проширења, док је Аустроугарска на 30 година анектирала Босну и Херцеговину, која је до тада "de jure" била у саставу Отоманске империје.

Традиционално обиљежавање овог догађаја реализовано је 5. јула 2009. године у селу Крекови, Невесиње

12. јул, СТРАДАЊЕ СРБА У ПОДРИЊУ

Више масовних страдања Срба Подриња у Отаџбинском рату десило се у периоду од маја 1992. до априла 1993. године.

На Петровдан, 12. јула 1992. године, страдали су Срби у селима Сасе и Залазје, општина Сребреница, и Загони и Биљача, општина Братунац.

Као симбол страдања Срба у Подрињу узима се мјесто Кравице, општина Братунац, које је нападано у више наврата у току 1992. године и у ком су почињени монструозни злочини над цивилним становништвом од стране припадника Армије Бих из заштићене енклаве Сребреница.

Програм обиљежавања овог догађаја реализован је полагањем цвијећа на спомен обиљежјима у селима Кравице, Загони, Биљачи, Сасе и Залазје

4. август, ПРОГОН СРБА ИЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КРАЈИНЕ

Протјеривањем Срба из Републике Српске Крајине у операцији хрватске војске "Олуја", која је започела 4. августа 1995. године, Хрватска је починила злочин најмасовнијег етничког чишћења на простору бивше Југославије у ратовима деведесетих година прошлог вијека. У овој злочиначкој акцији хрватске војске убијена су и нестала 1.934 лица, од чега 1.196 цивила. Овом приликом протјерано је око 220.000 Срба из ових крајева.

Прогон Срба из Републике Српске Крајине обиљежен је 3-4. августа у Бањалуци

15. септембар, ДАН НЕСТАЛИХ И ПОГИНУЛИХ У ОДБРАМБЕНО-ОТАЏБИНСКОМ РАТУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У Републици Српској по окончању Одбрамбено-отаџбинског рата евидентирано је 5.200 несталих лица. Посмртни остаци неидентификованих цивила и војника Републике Српске похрањени су у спомен костурнице у Бањој Луци, Источном Сарајеву и Невесињу, а 15. септембар се узима као дан несталих и погинулих у Отаџбинском рату Републике Српске, с обзиром да симболизује масовно страдање и нестанак великог броја цивила и бораца.

Централно обиљежавање овог догађаја реализовано је 15. септембра 2009. године у Источном Новом Сарајеву, код Спомен костурнице у Миљевићима

15. септембар, ОБИЉЕЖАВАЊЕ ПРОБОЈА СОЛУНСКОГ ФРОНТА

На дијелу положаја снага Антанте - Солунски фронт српска војска је 15. септембра 1918. године пробила најтежи дио фронта на Кајмакчалану. Велики број српских добровољаца са простора Републике Српске и БиХ учествовао је у овом пробоју.

Након пробоја Солунског фронта српски добровољци из БиХ у саставу јединица српске војске учествују у ослобађању Србије, БиХ и свих територија које ће 1. децембра 1918. године ући у састав новонастале државе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца - Краљевине Југославије.

У току новембра 1918. године српска војска је ослободила највећи дио територије БиХ.

Делегација Владе Републике Српске поводом свечаности обиљежавања полаже цвијеће на војничком гробљу "Зејтинлик" у Солуну, Грчка

18. септембар, ОДБРАНА ЗАПАДНОКРАЈИШКИХ ОПШТИНА ОД ХРВАТСКЕ АГРЕСИЈЕ

У току трајања офанзиве Хрватске војске, Хрватског вијећа одбране и Армије БиХ на југозападни дио Републике Српске Република Хрватска је напала на западни дио Републике Српске на простору од Новог Града до Градишке с намјером да се окупира територија до Бање Луке а затим да се дејства продуже до ријеке Дрине.

Одлучност народа и припадника Војске Републике Српске да одбране своје огњиште допринијела је поразу елитних хрватских јединица на ријеци Уни и судбоносно је утицала на даљи војни и политички расплет рата у БиХ.

20. септембра 2009. године освештан је Спомен храм у Козарској Дубици, поводом годишњице обиљежавања одбране западнокрајишких општина

10. октобар, СТРАДАЊЕ СРБА У ЗАПАДНОЈ КРАЈИНИ

Са подручја најкомпактнијег српског етничког простора у бившој Босни и Херцеговини у егзодус је кренуло преко 120.000 Срба.

У нападу на тринаест општина западне крајине, Хрватска војска и Армија БиХ починиле су масовне злочине над српским борцима и цивилима, те спалили и разрушили многа села и градове. Само у Мркоњић Граду откривена је масовна гробница у коју је бачено 181 лице, а слично је било и у другим западнокрајишким општинама.

Обиљежавање овог догађаја реализовано је 10. октобра 2009. године полагањем цвијећа на Централном спомен обиљежју у Мркоњић Граду

21. новембар, ДАН УЛАСКА СРПСКЕ ВОЈСКЕ У БАЊАЛУКУ

Велики број српских добровољаца са простора РС и БиХ учествовао је у ослободилачким ратовима 1912-1918. године.

Прву српску добровољачку дивизију, формирану 16.04.1916. године у Одеси, чинили су већином српски добровољци са простора БиХ. Након пробоја Солунског фронта добровољци из БиХ у саставу јединица српске војске учествују у ослобађању Србије, Босне и Херцеговине и свих територија које ће 1. децембра 1918., ући у састав новонастале државе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца - Краљевине Југославије.

21. новембра 1918. године српска војска је ослободила Бању Луку, чиме је симболично означен крај аустроугарске окупације БиХ.

20. новембра 2009. године одржан је парастос за све погинуле српске добровољце и цивиле Првог свјетског рата и положено цвијеће на споменик на гробљу Св. Пантелија у Бањалуци

Влада Републике Српске

Влада Републике Српске формирала је Одбор за његовање традиције ослободилачких ратова на сједници одржаној 31.08.2006. године. Одлука о формирању Одбора објављена је у “Службеном гласнику РС”, бр. 94/06 и 22/07). На приједлог Одбора, Влада је 24.05.2007. године дала сагласност на Програм обиљежавања значајних историјских догађаја. Програм је допуњен 14. јуна 2008. године и у складу с тим Република Српска обиљежава 18 историјских догађаја, како је представљено у овом календару.

27. децембар, ИНТЕРНАЦИЈА СРБА У ДОБОЈСКИ ЛОГОР 1915. ГОДИНЕ

Послије извршене мобилизације јула 1914. године у цијелој Босни и Херцеговини долази до незапамћеног терора над српским народом.

Злогласни добојски логор формиран је 27. децембра 1915. године од стране аустроугарске власти са намјером да се становништво пограничне зоне Горњег Подриња и источне Херцеговине уклони са својих вјековних огњишта и да се та територија насели несрпским живљем, односно да се створи тампон зона, између Срба у Србији и Срба у Босни и Херцеговини. Масовна гробница у Добоју, у чијој вјечној тами почива 45.791 невина жртва аустроугарске тираније нијемо свједочи о монстроузном злочину који се догодио српском народу.

25. децембра 2009. године одржан је парастос за све настрадале логораше у добојском логору у цркви Св. апостола Петра и Павла

15. фебруар, ПРВИ СРПСКИ УСТАНАК - ДАН БОРАЦА ОДБРАМБЕНО-ОТАЏБИНСКОГ РАТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Послије вишевијековног ропства, Први српски устанак, 15. фебруара 1804. године, прва је успјешно организована борба српског народа за слободу. Почео је процес стварања нововјековне српске државе која, иако међународно призната тек при крају 19. вијека, своје извориште има у побједама Првог српског устанка. Овај значајан догађај у историји српског народа имао је велики утицај на борце у Одбрамбено-отаџбинском рату, због чега је 15. фебруар и изабран за Дан бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске.

Овај догађај обиљежен је полагањем цвијећа 15. фебруара у Вишеграду, манастиру Добрун и парастосом погинулим борцима у цркви на Палама

26. март, СТРАДАЊЕ СРБА У СИЈЕКОВЦУ

Агресија оружаних снага Републике Хрватске на Србе у Босни и Херцеговини и покољ у Сијековцу 26. марта 1992. године најавили су почетак рата у БиХ.

Регуларне снаге Републике Хрватске заједно са паравојним муслиманско-хрватским формацијама из тадашње Републике БиХ извршиле су стравичне злочине у неколико наврата у току 1992. године у селу Сијековац, општина Босански Брод, звјерски усмртивши 46 цивила, махом жена, дјеце и старца.

26. марта 2009. године обиљежавање овог догађаја употпуњено је јавном трибином у Броду у организацији Републичког центра за истраживање ратних злочина

22. април, ДАН ПРОБОЈА ЛОГОРАША ИЗ КОНЦЕНТРАЦИОНОГ ЛОГОРА ЈАСЕНОВАЦ

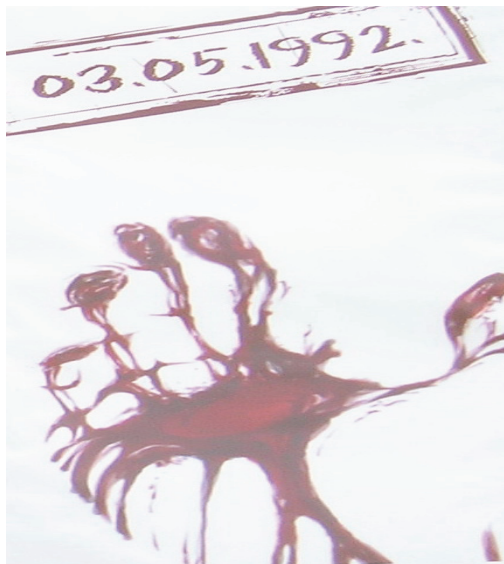
Систем концентрационих логора "Јасеновац" представља највеће стратише у Другом свјетском рату на територији некадашње Југославије. Према процјенама стручњака, у периоду између 1941. и 1945. године у овом логору убијено је око 700.000 дјеце, жена и старца, највише Срба, Јевреја и Рома. Концентрациони логор Јасеновац је основала и све вријеме њиме управљала Независна држава Хрватска. По начину убијања, јасеновачки логор сматра се најмонструознијим губилиштем које је током овог рата постојало у свијету. Дана 22. априла 1945. године логораша концентрационог логора Јасеновац извршили су пробој. У овом пробоју преживио је веома мали број логораша.

Обиљежавање овог догађаја релизовано је 26. априла 2009. године у Доњој Градини и свечаном академијом у Козарској Дубици

3. мај, СТРАДАЊЕ ПРИПАДНИКА ЈНА У САРАЈЕВУ - ДОБРОВОЉАЧКА УЛИЦА

Приликом договореног повлачења припадника ЈНА и команде 2. војне области из Сарајева, 3. маја 1992. године, у Добровољачкој улици је мучки и из засједе од стране припадника паравојних формација тзв. Зелене беретке, Патриотске лиге и јединица МУП-а и ТО БиХ нападнута колона возила ЈНА, која је у мирнодопској формацији напуштала град. У овом мучком нападу убијена су 42 припадника ЈНА, 70 је рањено, а око 200 заробљено и мучено у логорима у Сарајеву. Одговорност за овај злочин лежи на руководству тадашње Републике БиХ, које је гарантовало миран и безбједан излазак припадника ЈНА из Сарајева.

Обиљежавање овог догађаја реализовано је 4. маја 2009. године испред цркве Светог Ђорђа у Миљевићима у Источном Сарајеву

15. мај, СТРАДАЊЕ ПРИПАДНИКА ЈНА У ТУЗЛИ - ТУЗЛАНСКА КОЛОНА

Припадници ЈНА који нису рођени у БиХ требало је да ову републику напусте до 19. маја 1992. године, због чега је и команда ЈНА постигла споразум са општинским властима у Тузли о мирном и безбједном напуштању града у правцу Бијељине. Приликом договореног напуштања касарни и града Тузла 15. маја 1992. године мучки из засјезде од стране паравојних формација тзв. Патриотске лиге, Зелених беретки и јединица ТО БиХ нападнута је колона војних возила, која је у мирнодопској формацији напуштала град. Одговорност за овај мучки напад, у ком је убијено и спаљено више од 200 резервиста, војних старјешина и регрута је на властима општине Тузла које су гарантовале безбједан излазак припадницима ЈНА из града.

Обиљежавање овог догађаја реализовано је 15. маја 2009. године код Спомен костурнице на војничком гробљу Пучиле у Бијељини

13. јун, БИТКА НА СУТЈЕСЦИ

Битка на Сутјесци - операција „Schwarz“ је војна акција сила осовине против југословенских партизанских снага за вријеме Другог свјетског рата у касно прољеће 1943. године.

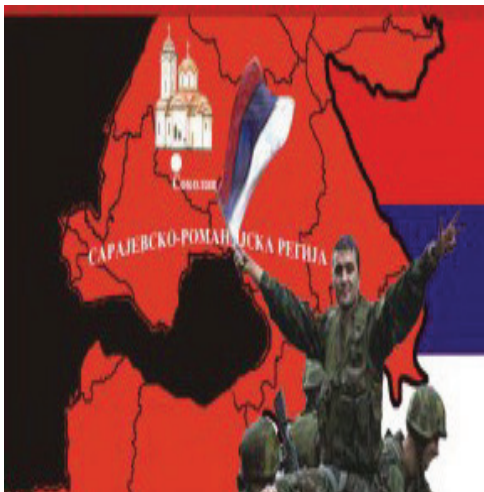
Намјера осовинских снага је била опколити и уништити главнину партизанских јединица на граници данашње БиХ и Црне Горе. Иако су партизанске снаге биле опкољене и претрпјеле огромне губитке, успјеле су се пробити из њемачког обруча те сачувати своју борбену способност, што је неколико мјесеци касније, након капитулације Италије, имало важне посљедице не само на будући ток рата него и на политичку будућност ових простора. Ова војна операцију се назива и "Пета непријатељска офанзива".

Централно обиљежавање овог догађаја реализовано је 13. јуна 2009. године на централном споменику погинулим борцима на Тјентишту

16. јун, ОДБРАНА САРАЈЕВСКО-РОМАНИЈСКЕ РЕГИЈЕ

Армија БиХ је у првој половини јуна 1995. године извела посљедњу офанзиву на сарајевско-романијском ратишту, с циљем спајања првог и другог корпуса. Иако нападнути истовремено на читавом простору сарајевско-романијске регије, борци ВРС су пружили херојски отпор и осујетили посљедњи покушај пресијецања територије Републике Српске. Као симбол отпора српског народа на овом простору изграђен је манастир Свети Георгије на Равној Романији, а на српском војничком гробљу "Мали зејтинлик", на Сокоцу, сахрањено је 940 бораца ВРС сарајевско-романијске регије.

Централно обиљежавање овог догађаја реализовано је 16. јуна 2009. године на Сокоцу, и у манастиру Св. великомученика Георгија на Равној Романији

Влада Републике Српске

ОДБОР ЗА ЊЕГОВАЊЕ ТРАДИЦИЈЕ ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА

Влада Републике Српске

КАЛЕНДАР ОБИЉЕЖАВАЊА ЗНАЧАЈНИХ ИСТОРИЈСКИХ ДОГАЂАЈА У 2009. години

Бањалука, фебруара 2010. године

ОДБОР ЗА ЊЕГОВАЊЕ ТРАДИЦИЈЕ ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА